

**Evropský výbor
regionů**

Projev o stavu regionů a měst v Evropské unii

Vasco Alves CORDEIRO, předseda Evropského výboru regionů

11. října 2022

#SOTEULocal

**Evropský výbor
regionů**

Projev o stavu regionů a měst v Evropské unii

předseda Vasco Alves Cordeiro

Regiony a města jakožto pilíře solidarity, pokroku a naděje

151. plenární zasedání Evropského výboru regionů

úterý 11. října 2022

Vážené kolegyně, vážení kolegové,

rád bych dnes před Vámi pohovořil o stavu regionů a měst v naší Unii.

Mohl bych zde pronést líbivý proslov, plný hezky znějících slov a bonmotů.

V první řadě bych však chtěl tlumočit pocity těch, kdo tvoří naše města, regiony a komunity.

Pocity pracovníků, zemědělců, podnikatelů, zástupců podniků, zkrátka pocity občanů.

Chtěl bych vyjádřit pocity mladých lidí, kteří by se rádi osamostatnili, ale marně se snaží sehnat důstojné bydlení.

Pocity rodičů, kteří s obtížemi hledají vhodné a cenově dostupné zařízení denní péče pro své děti.

Pocity pracovníků, kteří nemají jistotu, že si najdou důstojnou práci, až zavřou jejich továrnu.

Chtěl bych naším jménem vyjádřit pocity majitelů malých podniků, kteří museli zavřít svou firmu a propustit zaměstnance, protože jejich náklady se vyšplhaly na desetinásobek.

Pocity milionů lidí, kteří museli všechno opustit a uprchnout z Ukrajiny, ze své země ležící v Evropě, jejichž životy zničila brutální a nezákonná válka a kteří nevědí, co s nimi bude dále.

Pocity turistů, kteří museli utéct z hotelů a kempů, aby unikli před lesními požáry.

Pocity těch, kdo si kladou otázku, zda budou jejich vnoučata moci dožít život ve snesitelných podmínkách a dýchat zdravý vzduch.

Chtěl bych naším jménem opětovně vyjádřit pocity občanů, kteří nevědí, zda se jim dostává sluchu.

Máme-li posoudit stav regionů a měst, pak musíme vzít v potaz také situaci veškerého evropského obyvatelstva. A stejně tak musíme zohlednit stav regionů a měst, abychom mohli plně zhodnotit stav Evropské unie.

Jakožto místní a regionální demokratičtí představitelé z každodenní zkušenosti víme, že miliony Evropanů trápí pochybnosti a obavy a že jsou tyto pochybnosti a obavy opodstatněné a je třeba na ně reagovat.

My všichni jsme si vědomi naší politické povinnosti a demokratické odpovědnosti a neuhýbáme před naším úkolem řešit tuto situaci.

Což také v solidárním duchu činíme.

V tomto směru existuje spousta příkladů, na které jsme pyšní a na které by měla být pyšná celá naše Unie.

Jsme pyšní na Varšavu, která zmobilizovala 14 000 dobrovolníků a přijala více ukrajinských uprchlíků než Itálie a Francie dohromady, ubytovala je a poskytla jim zdravotní péči, možnost vzdělávat se a právní pomoc.

Jsme pyšní na Antverpy, město, které se jako jedno z prvních zaměřilo na dopady pandemie COVID-19 na duševní zdraví nejzranitelnějších skupin, zejména mladých lidí.

Jsme pyšní na finské město Lappeenranta, které v rámci úsilí o ochranu biologické rozmanitosti vybudovalo několik umělých mokřadů pro srážkovou vodu.

Jsme pyšní na Moravskoslezský kraj, který přechází na elektrická vozidla a vozidla s nulovými emisemi a poskytl 5 000 lidí možnost změnit kvalifikaci, a razí tak cestu ke klimaticky neutrální ekonomice.

Jsme pyšní na španělský region La Rioja, který jde příkladem v zohledňování rovnosti žen a mužů v oblasti správy – od rozpočtu až po administrativu. Tento region vypracoval plány na podporu rovnováhy mezi pracovním a soukromým životem a pobízí podniky k tomu, aby ženám poskytly více pracovních příležitostí.

Jsme pyšní na francouzské město Poitiers, které – v zájmu navázání trvalého dialogu, jež se VR snaží prosadit – vytvořilo občanské shromáždění složené ze zástupců nájemníků

sociálních bytů, dobrovolníků, místních podniků a občanské společnosti, kteří se budou podílet na rozvoji společného života v tomto městě.

A v tomto výčtu bychom mohli pokračovat. Mohli bychom uvést ještě celou řadu dalších regionů a měst v naší Unii, jež v každodenním životě udávají směr, reagují na pochybnosti a obavy občanů a nabízejí jim vyhlídky do budoucna.

Tyto příklady z různých koutů Evropy jednoznačně dokládají, že regiony a města jsou pilíři solidarity, pokroku a naděje a také evropských hodnot a zásad.

Dovolte mi tedy, abych při této příležitosti vzdal hold mimořádně důležité práci, kterou po celé Unii den co den vykonávají starostové, místní zastupitelé, vedoucí představitelé regionů a členové regionálních rad a všechny veřejné orgány. *Neboť jste to Vy, kdo utváří běžný život v Evropě.*

Tuto skutečnost musíme mít všichni na paměti

a musíme ji všichni uznat.

Vážené kolegyně, vážení kolegové,

stav regionů a měst, který Vám tady popisuji, nevznikl sám o sobě, někde mimo naše hranice nebo neodvisle od globálních výzev.

Uplynulo již více než sedm měsíců od okamžiku, kdy Vladimír Putin spustil brutální válečnou mašinérii, která na Ukrajině přináší smrt a zkázu, jakou náš kontinent již dlouho nezažil. Nejedná se jen o útok na svrchovanou zemi, ale také o útok na naše hodnoty – svobodu, demokracii a právní stát.

Je to útok na samotnou podstatu Evropské unie.

Je to útok na každého z nás.

Již v první den války se ve všech evropských regionech a městech zvedla vlna solidarity.

Poskytli jsme příchozím útočiště, umožnili jim chodit do našich škol, zřídili ubytovny, rozdělili prostředky první pomoci a dodali vozidla.

Již při řešení této nouzové situace jsme však pomýšleli na budoucnost. Pozitivní budoucnost, v níž Ukrajina projde poválečnou rekonstrukcí a bude žít v míru a směřovat ke vstupu do Evropské unie.

K úspěšnosti tohoto úsilí má přispět Evropská aliance měst a regionů pro obnovu Ukrajiny, kterou jsme založili spolu s partnerskými sdruženími místních a regionálních orgánů z EU a Ukrajiny a jejímž úkolem je podporovat vzájemnou spolupráci mezi městy a mezi regiony. Dalším z úkolů této aliance je upozorňovat na význam místní a regionální úrovně správy v procesu obnovy.

Obzvláště dnes, po včerejších děsivých útocích na ukrajinská města, je zjevné, že cesta k míru bude ještě dlouhá a že nesmíme polevit v našem odhodlání. Jsme zastánci svrchovanosti Ukrajiny a její územní celistvosti a jednoty. A žádné pseudoreferendum na tom nemůže nic změnit.

Chtěl bych tímto dát ukrajinskému lidu a ukrajinským regionům a městům najevo naši solidaritu a odhodlání.

Nejste tváří v tvář těmto hrozným událostem sami a máte naši plnou a trvalou podporu.

Totěž bych chtěl sdělit i Evropské komisi a její předsedkyni Ursule von der Leyen. Obnova Ukrajiny je úkolem historického významu. Uvítali jsme oznámení, že bude jako závazek do budoucna vyčleněno 100 milionů EUR na znovuvybudování ukrajinských škol. Místní orgány hrají v tomto ohledu důležitou roli. Chceme totiž pomoci.

Chtěl bych při této příležitosti předložit konkrétní návrh v souvislosti s nadcházející konferencí věnovanou procesu obnovy, která se bude konat v Berlíně – je jím vytvoření zvláštní rozpočtové položky pro regionální a místní spolupráci v rámci tohoto procesu.

Udělalí jsme, co bylo třeba, a jsme připraveni angažovat se v ještě větší míře.

Dejte nám k tomu prostředky a my pomůžeme splnit i tento úkol!

Vážené kolegyně, vážení kolegové,

i tady u nás se citelně projevují sociální a hospodářské důsledky této strašlivé války.

Potýkáme se s energetickou krizí, která dopadá na domácnosti, zejména ty nejzranitelnější, ale i podniky a veřejné orgány.

S blížící se zimou musíme tuto situaci řešit. I v tomto ohledu hrají regiony a města stěžejní roli a musí lidem v této těžké situaci odlehčit.

Po celé Evropě lze pozorovat znepokojivé signály – města čelí riziku přerušení dodávek elektřiny a s obtížemi se snaží zajistit občanům základní služby, například v oblasti veřejné dopravy, nakládání s odpady nebo třeba i vytápění škol, aby se děti nemusely učit z domova.

Na regionální a místní úrovni je přijímáno množství různých opatření – snižování teploty ve veřejných budovách, vypínání osvětlení památek v nočních hodinách, snižování maximální povolené rychlosti na obecních komunikacích, investování do obnovitelných zdrojů, zvyšování povědomí obyvatel.

Není to však jednoduché a opět hrozí, že v Evropě poleví solidarita. Proto je nutné podpořit místní a regionální orgány v jejich snaze snížit spotřebu energie a svým dílem k tomu hodláme přispět i my.

Unie, v níž se lidé musí rozhodovat, jestli zaženu hlad, nebo chlad, není Unií stabilní.

Vážené kolegyně, vážení kolegové,

stávající tíživou situaci v oblasti energie je třeba vnímat v širším kontextu, v rámci rozsáhlejší transformace naší společnosti.

Snažíme se teď co nejrychleji omezit naši závislost na fosilních palivech. Neměli bychom tak ale činit pouze z toho důvodu, že pocházejí z Ruska.

O snížení této závislosti a přechod na klimaticky neutrální ekonomiku jsme měli začít usilovat už před desítkami let. Strašlivé požáry, které nás zasáhly letos v létě, jsou další neúprosnou připomínkou současné klimatické krize. V sázce je naše přežití.

Zítřka budeme diskutovat o naší vizi v souvislosti s 27. zasedáním konference smluvních stran Rámcové úmluvy OSN o změně klimatu. Bude se na ní jednat o globálním cíli v oblasti přizpůsobení se změně klimatu a my bychom měli zajistit, aby tento cíl vycházel z úsilí vyvíjeného na místní úrovni. Bude rychlejší, snažší a efektivnější vypořádat se s globálními problémy, jako je klimatická krize, jestliže budeme do tohoto procesu zapojeni my i občané.

Výbor regionů má navíc jakožto instituce povinnost jednat. Proto již podnikáme kroky, abychom docílili klimatické neutrality a do konce roku 2030 snížili naše roční emise oxidu uhličitého o třicet procent. Hodláme rovněž neprodleně přijmout opatření s cílem snížit naši spotřebu energie.

Tato opatření by se neměla omezovat jen na administrativu. Navrhuji tudíž, abychom od příští výjezdní schůze našeho předsednictva, která se bude konat na jaře ve Švédsku, začali vypracovávat politické zprávy o našich klimatických opatřeních. Jsem přesvědčen o tom, že se do těchto snah všichni zapojíte a půjdete jako vždy příkladem.

Vážené kolegyně, vážení kolegové,

nesmíme zapomínat na to, že vedle existenční hrozby v podobě klimatické krize a důsledků brutální války proti Ukrajině se již téměř tři roky potýkáme s pandemií COVID-19. Tato pandemie zasáhla naše životy, se všemi souvisejícími lidskými, sociálními a ekonomickými náklady.

Ze všech těchto problémů lze vyvodit jeden závěr, a sice že je třeba zajistit, aby byla Unie schopna plnit svůj úkol, a lidé díky ní měli lepší život a mohli jej žít ve zdravém prostředí a v souladu s našimi základními hodnotami. Základním předpokladem toho jsou odpovídající investice.

Politika soudržnosti pomáhá již desítky let snižovat územní rozdíly. Jsem hrdý na to, že je nám komisařka Elisa Ferreira nejbližším spojencem a silným partnerem.

Politika soudržnosti sehrála v řešení krizí, kterým v současnosti čelíme, zásadní roli – a týká se to boje s pandemií a řízení procesu oživení, přijímání vysídlených osob z Ukrajiny nebo energetické krize.

A proto je nyní třeba začít diskutovat o její budoucnosti. Zítra zahájíme spolu s hlavními sdruženími regionů a měst novou Alianci soudržnosti, která by se měla stát předním diskusním fórem. Cílem je mobilizovat spojence, ale také ty, koho o přidané hodnotě politiky soudržnosti teprve musíme přesvědčit.

Musí i nadále platit zásada „neškodit soudržnosti“ a do práce se musíme dát hned teď.

Musíme do všech politik EU začlenit silný územní rozměr a zajistit výrazný územní dopad, a to nejen co se týče samotné politiky soudržnosti.

Výbor regionů bude tudíž usilovat o to, aby byla zásada „neškodit soudržnosti“, kterou začátkem letošního roku zavedla komisařka Elisa Ferreira, uplatňována v rámci všech politik EU.

Ted' je k tomu obzvláště vhodný čas, zejména s ohledem na to, že v příštím roce chce Evropská komise provést přezkum víceletého finančního rámce. Tento rozpočet byl vypracován za zcela odlišné situace, a proto je nutné jej přenastavit, aby Evropa mohla dosáhnout strategické autonomie a aby bylo možné se připravit na proces obnovy Ukrajiny a také na případné nové zdravotní hrozby. Musíme jej tedy přizpůsobit a sestavit ambiciózní rozpočet, který přinese prospěch všem občanům. Tento přezkum by se však neměl dotknout základních politik, jako je politika soudržnosti.

V budoucích investičních politikách a nástrojích EU bude třeba zohlednit zkušenosti s nástrojem Next Generation EU, na jehož navrhování a realizaci se regionální a místní orgány podílely jen v nepatrné míře. Chtěl bych zde znovu zdůraznit, že je nezbytné zapojit regiony a města, neboť jedině tak bude možné dosáhnout v rámci politik a programů EU těch nejlepších výsledků a posílit naše komunity.

Zajištění udržitelných investic a provedení reforem, díky nimž bude moci naše Unie fungovat spravedlivěji a účinněji, jdou ruku v ruce se společenskou smlouvou, která nás všechny spojuje. Jak jsem již uvedl, čelíme dnes v Evropě velké sociální nouzi. Nesmíme tedy teď při přípravě budoucích politik zapomínat na prvotní cíl evropské integrace, tj. dosažení sociálního pokroku.

Jakožto Unie musíme v našich regionech a městech zaručit přístup k bydlení, skoncovat s dětskou chudobou, podpořit genderovou rovnost, zajistit všem kvalitní pracovní místa, poskytnout mladým vzdělávací příležitosti a posílit naše nemocnice. Rok 2023 byl vyhlášen Evropským rokem dovedností. Měli bychom tedy využít veškerých našich místních a regionálních schopností k vybudování sociální Evropy, v níž nikdo nebude opomíjen.

Vážené kolegyně, vážení kolegové,

než Vám dám možnost vyjádřit se ke stavu regionů a měst v Evropské unii, chtěl bych poukázat na to, proč nám všem náleží tento úkol. My všichni se musíme zasazovat a usilovat o uskutečnění změn – máme k tomu totiž nejen demokratický mandát, ale také demokratickou povinnost.

Před třiceti lety, když byla podepsána Maastrichtská smlouva, dostala evropská demokracie nový rozměr, jež teď zastupujeme, tj. místní a regionální rozměr, jenž má zaručit respektování zásady subsidiarity a o něž se opírá demokratická Unie.

O třicet let později, zatímco končí Konference o budoucnosti Evropy, se ještě hlasitěji ozývá volání po výraznějším zapojení regionální a místní úrovně do všech politik EU a po vytvoření nových forem účasti na dialogu.

Výbor regionů si tuto skutečnost již uvědomil a vyzval k navázání trvalého dialogu s občany. Demokracie není něčím neměnným a musí neustále rozšiřovat svou základnu a možnosti účasti v křehké rovnováze mezi zastupitelskými a rozhodovacími postupy.

Proto jsme jako jedni z prvních navázali kontakt s mládeží. A to nikoli z toho důvodu, že je jim věnován letošní rok, nýbrž proto, že to považujeme za nesmírně důležité. Myslím, že jsme všichni pyšní na Evropskou chartu mládeže a demokracie, již představíme na našem příštím plenárním zasedání a kterou jsme vypracovali ve spolupráci s mladými lidmi a mládežnickými organizacemi.

Výbor regionů je proto rovněž připraven navázat partnerství s členskými státy a uspořádat spolu s nimi iniciativy, které umožní posílit roli žen v místních a regionálních volbách.

Vzhledem k tomu, že jsme se aktivně podíleli na formulování závěrů z Konference o budoucnosti Evropy, se rovněž zhostíme naší právoplatné úlohy při provádění těchto závěrů na místní a regionální úrovni a také při naší vlastní činnosti v rámci stávajících Smluv. Bude-li svolán konvent – což naše instituce podporuje –, pak budeme samozřejmě připraveni přispět k tomuto ústavnímu procesu a promítnout do něj místní a regionální postoje.

Do té doby však nebudeme nečinní. Jakožto shromáždění zvolených místních a regionálních představitelů se musíme postarat o to, aby byly v diskusích na evropské úrovni včas zohledněny místní a regionální postoje.

Konference již sice proběhla, ale práce tím nekončí. Musíme se začít připravovat na příští evropské volby a další funkční období. Měli bychom zahájit sérii iniciativ s cílem připravit se a formulovat vizi ohledně budoucí strategické agendy a budoucích politických pokynů nové Evropské komise, jež budou představeny před příštími evropskými volbami.

Jsme politickým shromážděním s poradní pravomocí. Naše stanoviska budou mít největší přínos, jestliže je budeme předkládat včas, tj. ve fázi přípravy politik EU nebo rozhodování o nich. Musíme zaujmout co nejlepší pozici, abychom mohli strategicky ovlivnit příští pracovní program Evropské komise a příští projev o stavu Unie.

Vážené kolegyně, vážení kolegové,

seznam úkolů je dlouhý a očekávání jsou vysoká.

Před 100 dny jste si mě zvolili svým předsedou a já jsem se tehdy zavázal, že se budu spolu s Vámi zasazovat o silnější a spravedlivější Evropu a budu hájit politiku soudržnosti a usilovat o posílení politického významu naší instituce.

Je naší povinností přinést lidem v našich městech a regionech konkrétní výsledky a pomoci rozptýlit jejich pochybnosti a obavy.

Musíme společnými silami zajistit větší solidaritu, soudržnost i demokracii, abychom zlepšili stav regionů a měst v Evropské unii. Pokud se nám to podaří, pak se tímlepší a posílí i stav celé Unie.

Děkuji Vám.

Evropský výbor regionů

Evropský výbor regionů (VR) je politickým shromážděním EU, v němž zasedá 329 regionálních a místních představitelů ze všech 27 členských států EU. Jeho členy jsou zvolení nejvyšší představitelé regionů, starostové obcí a regionální a místní zastupitelé, kteří mají demokratickou odpovědnost vůči více než 446 milionům evropských občanů. Hlavním cílem VR je zapojit regionální a místní orgány a obyvatele, které zastupují, do rozhodovacího procesu EU a informovat je o jejich politikách. Evropská komise, Evropský parlament a Rada s ním musí konzultovat oblasti politik týkající se regionů a měst. Výbor se může odvolat k Soudnímu dvoru Evropské unie, což umožňuje prosadit právní předpisy EU v případě, že došlo k porušení zásady subsidiarity nebo nejsou respektovány pravomoci regionálních či místních orgánů.“

Publikace ředitelství pro komunikaci Evropského výboru regionů

října 2022

© Evropská unie, 2022

Rue Belliard/Belliardstraat 101 | 1040 Bruxelles/Brussel | BELGIQUE/BELGIË

Tel. +32 22822211 | e-mail: visuals@cor.europa.eu | www.cor.europa.eu

 @EU_CoR | /european.committee.of.the.regions | /european-committee-of-the-regions | @EU_regions_cities